

7. Про проведення щорічного Всеукраїнського конкурсу «Кращий державний службовець»: Постанова Кабінету Міністрів України від 19 вересня 2007 року № 1152 // Офіційний вісник України. – 2007. – № 72. – Ст. 2705.
8. Ківалов С.В. Державна служба в Україні: підручник / С.В. Ківалов, Л.Р. Біла. – Одеса: Юридична література, 2003. – 368 с.
9. Ківалов С.В. Закон України «Про державну службу»: наук.-практ. коментар / С.В. Ківалов, Л.Р. Біла-Тіунова. – 2-е вид., змінене і доп. – Одеса: Фенікс, 2009. – 692 с.
10. Біла Л.Р. Характеристика основних принципів державної служби / Л.Р. Біла // Актуальні проблеми держави і права. – Одеса: Юридична література, 2003. – Вип. 18. – С. 292-299.
11. Про засади запобігання і протидії корупції: Закон України від 07 квітня 2011 року // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 40. – Ст. 404.
12. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07 грудня 1984 року // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1984. – № 51. – Ст. 1122.
13. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05 квітня 2001 року // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25. – Ст. 131.
14. Офіційний веб-сайт Генеральної прокуратури України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.gp.gov.ua/>.
15. Антикорупційні обмеження щодо осіб, які припинили діяльність, пов'язану з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування: Роз'яснення Міністерства юстиції України від 25 січня 2012 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/n0001323-12>.

УДК 342.2: 35.075.5: 351.862.4

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В ПРОЦЕСІ ПОБУДОВИ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ: АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Делія Ю.В., к.ю.н., доцент

Донецький юридичний інститут МВС України

Галустян І.А., студент

Донецький національний університет

У статті піддано дослідженню питання інформаційного забезпечення публічного управління, аналізуються правовий та інформаційний аспекти означеної проблематики. Розглядаються шляхи поліпшення чинного законодавства у сфері інформаційного забезпечення публічного адміністрування, пропонується авторське визначення терміна «інформаційне забезпечення публічного адміністрування».

Ключові слова: інформаційне забезпечення, правова держава, публічне управління, правотворчий процес.

Делія Ю.В., Галустян І.А. ИНФОРМАЦИОННОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ ОРГАНОВ ПУБЛИЧНОГО УПРАВЛЕНИЯ В ПРОЦЕССЕ ПОСТРОЕНИЯ ПРАВОВОГО ГОСУДАРСТВА: АДМИНИСТРАТИВНО-ПРАВОВОЙ АСПЕКТ / Донецкий юридический институт Министерства внутренних дел Украины, Донецкий национальный университет, Украина

В статье исследуются вопросы информационного обеспечения публичного управления, анализируются правовой и информационной аспекты обозначенной проблематики. Рассматриваются пути улучшения действующего законодательства в сфере информационного обеспечения публичного администрирования, предлагается авторское определение термина «информационное обеспечение публичного администрирования».

Ключевые слова: информационное обеспечение, правовое государство, публичное управление, правотворческий процесс.

Deliya Yu.V., Galustyan I.A. INFORMATIVE PROVIDING OF ORGANS OF PUBLIC MANAGEMENT IN THE PROCESS OF CONSTRUCTION OF THE LEGAL STATE: ADMINISTRATIVE LEGAL ASPECT / Donetsk legal institute of Ministry of internal affairs of Ukraine, Donetsk national university, Ukraine

The article subjected research question Dataware public administration, analyzes legal and informational aspects definite problems. Consider ways to improve the current legislation on information provision of public administration, the author proposes the definition of the term «information for public administration».

In Ukraine, among the urgent tasks in building a legal state priority is the development of public administration, including its historical, political, economic and social components. In light of these problems require further research questions regarding the methods and forms of information provision. In modern journalistic literature is increasingly unable to meet the claim that there are no universal methods of construction and management of one or another state. However, steps aimed at unification of the economy of several states, visa-free regime with the passage boundaries attempt to ratify the European Constitution suggest more than a promising development of this area. Among the tasks that are now placed before the Cabinet of Ministers of Ukraine is to accelerate the implementation and improvement of the economic reforms for 2010-2014 «Prosperous society, competitive economy, effective government».

Development of legal and democratic state with socially oriented market economy, actively funksiionuyuchymy institutions of public governance and management depends on various factors, overcoming which requires legal safeguards regulation of rulemaking by public administration and effective information support self-activity, which is one of the crucial conditions in the implementation of publicity. This information provision is important in solving local problems, as well as the principle of democracy.

Development of national and state lawmaking confronts modern legal science challenges the effectiveness and efficiency of the solution of which depends the future of human society and the state in general. Meaning problems lies primarily in a timely theoretical and methodological support of constitutional, administrative, legislative and enforcement processes and public awareness. The article states that the system of public information management consists of constitutional regulation, legislation and subordinate regulation, international security in the event of ratification legal act, as well as local regulations. According to the authors, local regulation of this issue is important because the number of acts of local level has the greatest level of detail compared to other levels of regulation, and their number is growing rapidly. When qualitative information support initiated reforms undertaken at much faster and be taken public.

Key words: local self-government, municipal lawmaking process, youth in municipal lawmaking process, information provision.

В Україні серед актуальних завдань у побудові правової держави пріоритетним є розвиток публічного управління, зокрема, його історичні, політичні, економічні та соціальні складові. У світлі реалізації даних завдань вимагають подальшого дослідження питання відносно методів і форм інформаційного забезпечення. У сучасній публіцистичній літературі все частіше можемо зустріти твердження, що не існує універсальних методів побудови та управління тією чи іншою державою. Водночас, кроки спрямовані на об'єднання економіки декількох держав, безвізовий режим при проходженні кордонів, спроба ратифікувати Європейську Конституцію дають підстави вважати більш ніж перспективним розвиток даного напрямку. Серед завдань, які сьогодні поставлено перед Кабінетом Міністрів України, є прискорення виконання та поліпшення стану реалізації Програми економічних реформ на 2010-2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава».

Деякі аспекти означеної проблематики досліджували у своїх працях російські та українські вчені різних часів, серед них: В.Б. Авер'янов, О.Ф. Андрійко, М.С. Бондар, М.О. Баймуратов, О.В. Батанов, М.А. Васильєв, Н.К. Ісаєва, В.М. Кампо, М.І. Корнієнко, Т.А. Костецька, В.В. Кравченко, С.М. Лопатін, М.В. Потоцька, В.Ф. Погорілко, В.В. Таболін, Ю.М. Тодика, В.І. Фадєєв, О.Ф. Фрицький, В.Л. Федоренко, В.В. Черніков, К.С. Шугріна та інші автори.

Мета даної статті полягає в дослідженні правових підстав інформаційного забезпечення органів публічного управління, його можливостей і перспектив, а також у розробці пропозицій, спрямованих на практичне застосування. Для досягнення мети було досліджено теоретичні джерела означеної проблематики.

Розвиток правової, демократичної держави з соціально орієнтованою ринковою економікою, активно функціонуючими інститутами публічної влади і управління залежить від різних факторів, подолання яких потребує правових гарантій, регулювання здійснення нормотворчості суб'єктами публічного управління та ефективного інформаційного забезпечення самоврядної діяльності, яке є одним із вирішальних умов у здійсненні публічності. Саме інформаційне забезпечення має важливе значення у вирішенні питань місцевого значення, а також у реалізації принципу народовладдя.

Розвиток національної держави і правотворчості ставить перед сучасною юридичною наукою складні завдання, від ефективності та оперативності вирішення яких залежить майбутнє людини, суспільства і держави в цілому. Сенс завдань полягає насамперед у своєчасному теоретико-методологічному забезпеченні конституційних, адміністративних, правотворчих, правозастосовних процесів та інформованості суспільства.

Події 1990-х років минулого століття наочно продемонстрували, що падіння комуністичного режиму і наступні політичні перетворення не обов'язково призведуть до встановлення прогнозованих форм демократичного устрою. Зокрема шляхи розвитку України та інших держав, що входили до складу СРСР, виявилися більш складними і драматичними, ніж шляхи країн Центральної та Східної Європи. Еволюція пострадянських політичних режимів, незважаючи на значні зовнішні зміни, демонструє принципову спадкоємність деяких базових принципів організації влади, первинних і більш визначальних для функціонування формальних демократичних механізмів.

Зміна влади в країні стала передумовою виникнення трикутника управління на місцях: органи державної влади – органи місцевого самоврядування – публічна адміністрація. В якому публічна адміністрація є новим суб'єктом, що на думку адміністративістів, об'єднує виконавчі органи державної виконавчої влади та виконавчі органи місцевого самоврядування.

Однією з функцій органів публічного управління, а також посадових осіб є нормотворча діяльність. При реалізації даної функції органи публічного управління повинні доводити про рішення які вони ухвалюють. У випадку недоведення в установленому порядку про ухвалені рішення органами публічного управління, такі рішення, згідно з чинним законодавством є недійсними.

У науковій літературі ряд досліджень присвячено механізму реалізації права громадян брати участь у самоврядуванні (управлінні), і правотворчій діяльності виконавчої влади на місцях [1].

Результат нормотворчості та ефективності його виконання, залежить від інформаційного забезпечення. Члени територіальної громади за допомогою інформаційного забезпечення долучаються до вирішення питань місцевого значення, тим самим до процесу залучаються широкі верстви населення. У свою чергу започатковані в Україні адміністративна та муніципальна реформи охоплюють найважливіші блоки питань: законодавче регулювання правотворчої діяльності суб'єктів публічної адміністрації, створення матеріально-технічної бази для розвитку даної інституції та правотворчої діяльності самоврядних суб'єктів, інформаційне забезпечення публічної адміністрації та діяльності органів і посадових осіб даних інститутів, підготовку кадрів для роботи в органах публічної влади.

Одним з основоположних принципів управління є принцип взаємної відповідальності держави і людини, який означає, що державу і особу пов'язано взаємокореспондуючими правами та обов'язками. Забезпечувати виконання даного принципу покладено на публічне управління. У наукових розробках вітчизняних і зарубіжних вчених під терміном «публічна адміністрація», розуміють будь-яку установу публічного права (включаючи державу, регіональні та місцеві органи державної влади, органи місцевого самоврядування, незалежні публічні підприємства та будь-яких фізичних осіб при виконанні ними повноважень офіційних органів).

Історія переконливо доводить, що, у тривалій боротьбі українського народу за створення національної держави, ідея формування ефективної моделі управління на місцях завжди виступала фундаментальним інтеграційним чинником, який, слід зауважити, за роки незалежності зазнавав зміни неодноразово.

Політичні, економічні та соціальні процеси останнього часу дають привід з упевненістю говорити, що саме в інституті публічного управління закладено резерви для розвитку держави і суспільства в цілому. Для того, щоб у майбутньому запобігти політичній нестабільності, проблемам конституційної побудови держави, потрібно протиставити реформи, наблизити до участі в управлінні членів територіальної громади та надати їм більше можливостей для вирішення місцевих питань на рівні громади.

Право, за допомогою якого будуються суспільні відносини, настільки універсальне і одночасно складне явище, що і на сьогодні науковий інтерес до питання публічного управління не зменшується. Бажання упорядкування соціального буття, творення нового, зменшення кількості

непізнаного – властивість людського розуму, яке має своє втілення в постійному процесі вироблення конструктивних реформаторських ідей. Таку сталість, на думку академіка В.Я. Тація, «обумовлено не тільки складністю людського буття, але і тим, що ще нікому і ніколи не вдалося в процесі пізнання, дослідження різних сторін буття побачити його в заключному виді, дійти до абсолютних висновків і результатів» [2, 9]. Саме тому українській державі і суспільству слід будувати власну модель громадського управління, а не брати готові моделі, навіть незважаючи на те, що вони ефективно працюють у розвинених європейських та світових державах. Головна мета творців суверенної України – гуманізація національного законодавства, упровадження в юридичну науку і практику людиноцентристської ідеології, коли моральний розвиток і відповідальність, не тільки за долю держави, але і за майбутнє всієї планети, мають стати пріоритетними соціальними цінностями. У даному контексті доцільно процитувати професора М.О. Баймуратова, який зазначає, що «феномен місцевого самоврядування повинен бути врахований у процесі створення національної моделі місцевого самоврядування за допомогою вибору оптимальних форм самоорганізації і самоврядування населення» [3, 8].

Зміни, що відбуваються в українському суспільстві, ураховуючи розвиток держави і здійснювані реформи, мають різні оцінки як науковців, так і практичних працівників. На думку вчених, «ми продовжуємо грати в якусь гру, обманюємо якусь розвідку, а все тому, що ми почали, але ще не провели жодної реформи» [4, 40]. Бажаних результатів не вдалося отримати, українське суспільство відстає від європейських стандартів і, безперечно, слід серйозно замислитися над розробкою власної моделі управління на місцях.

У функціонуванні системи публічного управління на сучасному етапі розвитку суспільства все більшу роль відіграє інформація. Розглядаючи правові проблеми та розкриваючи сутність інформаційного забезпечення органів публічного управління, перш за все, слід сформулювати визначення терміна «інформаційне забезпечення», у спеціальній літературі це – сукупність єдиної системи класифікації та кодування інформації уніфікованих систем документації, систем інформаційних потоків, що циркулюють в організації, а також методологія побудови бази даних; створення інформаційних умов функціонування системи, забезпечення необхідною інформацією, включення в систему засобів пошуку, отримання, зберігання, накопичення, передачі, обробки інформації та створення баз даних.

Питання про сенс публічного управління має надзвичайно важливе теоретичне і практичне значення. Осмислення означеної категорії є необхідною умовою розробки теорії і практики застосування його інструментів.

У вирішенні зазначених питань особливого сенсу набувають проблеми ефективності інформаційного забезпечення діяльності органів публічного управління. На сьогодні інформаційне забезпечення публічного управління все більше набуває атрибуту самостійності – зі специфічними відносинами, суб'єктами (об'єктами) цих відносин, їх правами і обов'язками, найбільш значні елементи якого вже знайшли правову регламентацію. Закон України «Про інформацію» [5], зокрема, визначає інформацію державних органів та органів місцевого самоврядування як основні об'єкти інформаційних відносин у суспільстві та державі (ст.21), а обов'язок цих органів інформувати про свою діяльність та прийняті рішення як гарантію права на інформацію (ст.10). Для інформаційного забезпечення публічного адміністрування слід визначити основну його мету – створення умов для вирішення питань місцевого значення, налагодження ефективного управління територією. Виходячи з пріоритетних завдань, організаційні зусилля органів публічного управління повинні спрямовуватися на:

- централізацію інформації, створення фонду відомостей (банку даних), що підлягають доведенню до відома громадян, визначення їх оптимального обсягу для кожного виду інформаційних зв'язків, визначення оптимального режиму використання форм і методів обробки самої інформації;
- встановлення відповідної інформаційної системи в рамках організаційних структур ради;
- розроблення та запровадження механізму обговорення населенням проектів рішень, процедури обліку висловлених при цьому зауважень і пропозицій (ухвалюються відповідним органом або її головою, мають відбивати інтереси як певних соціальних

груп, так і всієї територіальної громади) і відповідно визначати зміст напрямків інформаційних потоків та їх структуру.

Наявні інформаційні зв'язки різноманітні, громіздкі й вимагають свого впорядкування. Рівень упорядкування конкретної системи залежить від інформаційного різноманіття; від інформаційного забезпечення також залежить швидкість перетворень які відбуваються в системі. Вдало обрана структура інформаційних зв'язків набуває важливого значення не лише для проведення конкретних заходів, а також для функціонування всієї системи публічного управління. Об'єктом аналізу в нашому дослідженні візьмемо рішення ради як базового рівня публічного управління. Саме ради регіонального рівня виступають центром у системі місцевого самоврядування в Україні. Слід підтримати думку Т.А. Костецької щодо поділу інформаційного забезпечення на два напрями: діяльність з інформаційного забезпечення відносин у системі самоврядування та зусилля з інформаційного забезпечення діяльності місцевих рад [6].

Охоплюючи систему інформаційних взаємин, слід виділити деякі аспекти. Що стосується інформаційних зв'язків, у забезпеченні системи самоврядування, то їх наявність пояснюється різноманітністю факторів. А саме, реалізація принципу гласності в діяльності органів публічного управління опосередковує інформаційні відносини з державними органами, підприємствами, установами, організаціями, органами самоорганізації громадян і населення.

Наприклад, прийняття місцевою радою рішення реєструються у виконавчому комітеті ради з подальшою публікацією в засобах масової інформації. Так, ч.2 ст.46 Регламенту Донецької міської ради визначено, що рішення нормативного характеру обов'язково друкуються в газеті «Наш дом +» або на сайті міської ради [7].

Законом України «Про Національну програму інформатизації» визначено стратегічний напрям вирішення питань забезпечення інформаційних потреб та інформаційної підтримки діяльності у всіх сферах життєдіяльності суспільства. Національна програма інформатизації включає в себе Концепцію Національної програми інформатизації, сукупність державних, регіональних та галузевих програм інформатизації, програми та проекти інформатизації органів місцевого самоврядування. Цими документами встановлено основні цілі національної програми інформатизації, а саме створення необхідних умов для забезпечення громадян та суспільства своєчасною, достовірною та повною інформацією шляхом широкого використання інформаційних технологій [8; 9].

Важливість питання інформаційного забезпечення є актуальним напрямом дослідження. До трактування терміна «інформаційне забезпечення» як загальної категорії можна віднести визначення цього поняття в нормативно-правових документах, де інформаційне забезпечення розглядається як:

- сукупність форм документів, нормативної бази та реалізованих рішень щодо обсягів, розміщення та форм існування інформації, яка використовується в інформаційній системі при її функціонуванні (ГОСТ 34.003-90);
- забезпечення необхідною інформацією, організація банків даних.

З вищевикладеного можна зробити висновок, що інформаційне забезпечення органів публічного управління – це система концепцій, методів і засобів, призначених для забезпечення користувачів (споживачів) інформацією. До користувачів інформацією відносяться будь-які суб'єкти, що звертаються до засобів інформаційного забезпечення за необхідною їм фактографічною, документальною, аналітичною та іншою інформацією і користуються нею.

Система інформаційного забезпечення публічного управління складається з конституційного регулювання, законодавчого та підзаконно-правового регулювання, міжнародного забезпечення у випадку ратифікації нормативно-правового акта, а також локального регулювання. Безумовно, локальне регулювання даного питання має важливе значення; так, число актів локального рівня має найбільший ступінь деталізації в порівнянні з іншими рівнями регулювання, а також їх кількість стрімко збільшується. Також слід зазначити, що за допомогою інформаційного забезпечення, включаючи сучасні технологічні інформаційні можливості, члени територіальної громади мають можливість не тільки контролювати

діяльність публічних органів управління, а й самі брати більш активну участь у житті територіальної громади.

Таким чином, правові основи інформаційного забезпечення у функціонуванні органів публічного управління мають важливе значення; так, по-перше, відкритість і публічність функціонування органів публічного управління досягається за допомогою засобів інформації, по-друге, суспільство має більш широкі можливості інформаційного забезпечення в прийнятті рішень щодо питань місцевого значення, по-третє, саме інформаційне забезпечення є резервом для залучення широких верств населення щодо вирішення питань місцевого значення. При якісному інформаційному забезпеченні започатковані реформи проводитимуться набагато швидше і будуть сприйняті громадськістю.

ЛІТЕРАТУРА

1. Законодательный процесс. Понятие. Институты. Стадии: Научно-практическое пособие / [ответ. ред. докт. юрид. наук., проф. Р.Ф. Васильев]. – М.: Юриспруденция, 2000. – 320 с.
2. Селіванов В.М. Право і влада суверенної України: методологічні аспекти: [монографія] / В.М. Селіванов – К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2002. – 724 с.
3. Баймуратов М.О. Місцеве самоврядування в Україні: до питання формування національної моделі / М.О. Баймуратов // Конституційні засади формування правової системи: матер. міжнарод. наук-практ. конф. (Одеса, 20 квітня 2012 р.) / укладачі. З.В. Кузнецова, А.В. Левенець. – Одеса, 2012. – С. 8.
4. Сіщук А. Місцеві бюджети: недофінансування триває / А. Сіщук // Віче. – 2012. – № 7. – С. 40-43.
5. Про інформацію: Закон України від 6 квітня 2000 року // Відомості Верховної Ради України. – 2007. – № 1642. – Ст.10, 21.
6. Костецька Т.А. Інформаційні основи розвитку місцевого самоврядування / Т.А. Костецька // Матеріали науково-практичної конференції «Актуальні проблеми управління територіями в Україні». – 26-27 листопада 1992 Київ. [віпов. редактори-упорядники збірника А.А. Воронько, М.І. Корнієнко]. – К., 1992. – 378 с.
7. Донецьк. Структура влади. Донецька міська рада V скликання (2006-2011 рр.). – Донецьк: Вид-во «Новий світ», 2007. – С. 230.
8. Про Концепцію Національної програми інформатизації: Закон України від 4 лютого 1998 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 27-28. – Ст. 182.
9. Про Національну програму інформатизації: Закон України від 4 лютого 1998р. // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 27-28. – Ст. 181.

УДК 378.14

ПІСЛЯДИПЛОМНА ОСВІТА В УМОВАХ МОДЕРНІЗАЦІЇ СИСТЕМИ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Красіков О.М., к.військ.н., ст. наук. співробітник

Національна академія внутрішніх справ

Статтю присвячено аналізу різних підходів до професійної освіти, вивченню особливостей вітчизняної системи післядипломної педагогічної освіти та визначенню стратегічних напрямків її подальшого розвитку для ефективного вирішення проблем безперервної освіти в різномірному освітянському просторі України.

Ключові слова: знання, освіта, післядипломна професійна освіта, модернізація системи освіти, різномірнева підготовка.